

מסכת בבא מציעא

פרק ראשון

[א] שנים אוחזין בטלית ^(ה), זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ויחלוקו. זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי, האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים, והאומר חציה שלי ישבע

[א] (ה) ה, חזקים בטלת.

[א] הד"א אלחכם אנמא ^(א) הו' אד"א מסך כל ואחד מנהמא בטרפהא, אמא אן צ"ם אחדהמא אלי נפסה מנהא ג' וצ"ם אלאכ"ר ג'ז פלכל ואחד מנהמא מא חצל פי קבצ'ה, ואלד"י יבקי מנהא יקסמאנה באלסויה בעד ימינהמא ג'מיעא כמא ד"כר. וקולה זה אומר יכולה שלי וזה אומר כולה שלי, הו' אן תכון אלטלת קד אבאעהא צאחבהא ויביעהא מן אחדהמא בת'מן מא, ודפע לה כל ואחד מנהמא ד"לך אל'ת'מן בעינה, והו' מא אבאע גיר מן אחדהמא, ואמא אל'ת'אני פלם יקבץ' מנה אל'ת'מן אלא מקהור כארה, וקבצ'ה עלי וג'ה אנה ירדה, ותשכך אלבאי'ע ולם יעלם ממן אבאע ברצ'א, ותנאכרא ג'מיעא, וקאל אחדהמא כולה שלי ואנא הו' אלד"י אבאע מני ברצ'אה, וקאל אלאכ"ר כד'לך, פיהלפא ג'מיעא כמא וצף בתקנת חכמים שלא יהא כל אחד תופש בטלתו של חברו, ויקסמא אלטלת ואל'ת'מן אלואחד אלד"י ירד להמא אלבאי'ע. ולו עלם אלבאי'ע ממן אבאע וקאל מן הד"א בעת לכאן מצדק פי שהאדתה, ועלי אן אלטלית בידהמא ג'מיעא וקאל כל ואחד מנהמא אנא אשתריתהא, ויכון חכמה כחכם עד אחד בעלמא, ותכון אלימין חנינ'ד' דאוריתא מן

[א] דין זה אינו אלא אם תפס כל אחד מהם בשוליה ¹, אבל אם תפס אחד מהם בידו חלק ממנה ותפס השני חלק הרי לכל אחד מהם מה שיש בידו ומה שנשאר ממנה יחלקו אותו בשוה אחרי שבועת שניהם כמו שהזכיר ². ואמרו זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, הוא אם מכר בעל הטלית ³ אותה לאחד מהם ⁴ בדמים מסויימים, ושלם לו כל אחד מהם אותם הדמים בדיוק והרי הוא לא מכר ⁵ אלא לאחד מהם אבל השני לא קבל ממנו הדמים אלא בהכרח ושלא ברצונו, וקבלם על דעת להחזירם, ונסתפק המוכר ולא ידע למי מכר ⁶ ברצון, והכחישו שניהם זה את זה ואמר אחד מהם כולה שלי ואני הוא שמכר ⁷ לי מרצונו, וכך אמר גם השני ⁸, הרי אלו נשבעים שניהם כמו שאמר בתקנת חכמים שלא יהא כל אחד תופש בטליתו של חברו ⁹ ויחלקו הטלית ואחד הדמים שמחזיר להם המוכר, ואלו ידע המוכר למי מכר ¹⁰ ואמר לזה מכרתי היה נאמן בעדותו על פי שהטלית ביד שניהם יחד ואמר כל אחד מהם אני קניתי, ויהיה דינו כדין עד אחד בעלמא, ותהיה השבועה אז דאוריתא מחמת העד לא בתקנת חכמים כמו

"למי מכר ברצון" עד כאן וכתב "וכל אחד מן הלוקחין טוען מכר לי ברצונו" ואינו יודע מה ראה לקצר דברי רבינו. 7 דף ג. א. וכן פסק בהלכות טוען ונטען פ"ט הל' ז. אע"פ שלא הזכיר "טלית" בתחלה ההלכה. ועיין מגיד משנה. ומן "בתקנת חכמים" עד כאן לא היה במה"ק.

1 בנדפס "בחוטי שפת הטלית" ושמא ראה דברי רבינו בהלכות טוען ונטען פ"ט הל' י. 2 דף ז א. 3 בכ"י א "הטלת". 4 בנדפס "לאחד משני בני אדם שהיו מצוים לפניו". 5 במה"ק "באע" ותוקן "אבאע" ודיוק לשון הוא. 6 בנדפס השמיט מן

מח

שאינ לו בה^(ג) פחות מרביע, זה נוטל שלשה חלקים וזה נוטל רביע. [ב] היו שנים רוכבים^(ה) על גבי בהמה, או שהיה אחד רכוב^(ג) ואחד מנהיג^(ג), זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ויחלוקו. בזמן^(ד) שהן^(ה) מודים, או שיש להם עדים, חולקין שלא בשבועה^(ו). [ג] היה רוכב על גבי בהמה, ראה^(ה) את המציאה ואמר לחברו תנה לי, נטלה ואמר אני זכיתי בה, זכה בה. אם משנתנה לו אמר

(ג) ה, ל"ג צ"ה (ב) ה, ו, רוכבין. (ד) ה, ו, רוכב. (ה) ה, ו, "מהלך" וכ"ה נדפסו ניאפולי. (ו) ה, ו, וזמן. (ז) ה, ו, שם. (ח) ה, ו, לכן עדים חולקים בלא שבועה. (ט) ה, ו, וראה.

אגל אלעד לא בתקנת חכמים כמא בינא, ולא תתכלץ אלטלית לאחדהמא דון אלאכ"ר אלא אן אנצ'אף אליה שאהד אכ"ר. ומן אצול אלאחכאם אן מן יחלף ויסתחק שיא בימינה לא יחלף עלי אכת"ר ממא יסתחק בימינה תלך, פלד'לך זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ולא יחלף אנהא כלהא לה אד' לא יאכ"ד גיר נצפהא. ועלי הד'ה אלאחכאם כלהא קס ואחכס.

[ב] אעלמך אן רוכב ומנהיג סוי, ובשרט אן יחרך רג'ליה עלי אלבהימה לימשיהא, ואן לס יכן כד'לך בל ג'אלס עליהא פקט המנהיג קנה ולמנהיג הי. ואעלמך אנה אם הודו או באו עדים ולו בעד אן חכמא עליהמא בשבועה חולקין שלא בשבועה. ויבדו לי איצ'א אנה יריד בהד'א אלקול אנהמא אם הודו שהיתה טלית זו של שניהם בשותפות או באו עדים בד'לך, והמא אלאן ידעי כל ואחד מנהמא אנהא כלהא צארת לה, אמא בשראיה אלנצף או במתנה, פאנהמא חולקין שלא בשבועה, ובעד ד'לך ידעי כל ואחד מנהמא עלי צאחבה במא שא, לאן אצל הד'ה אלשבועה כדי שלא יהא כל אחד הולך ותופס בטליתו של חברו ויטול שלא בשבועה, פאד' והודו אנהא כאנת בינהמא חקיקה או ת'ם עדים בד'לך פתסקט הד'ה אלתקנה וחולקין בלא שבועה. והד'א נט'ר גיר ג'אר עלי אצול.

[ג] אן קאל אלראכב ללמאשי זכה לי בה פלא ימכנה אן יקול אד'א אכ'ד'הא אני זכיתי בה, אלא חברו הרכב קנה, ואנמא ימכנה אן יקול אני זכיתי בה אד'א קאל לה תנה לי כמא ד'כר.

היתה לפנינו נוסחא אחרת של המשנה, ונראה שצריך לתקן גם במשנה "מנהיג". 11 דף ח ב. 12 מכאן עד סוף הפירוש לא היה במה"ק גם בנדפס ליתיה. ובכ"א, הוסיפו רבינו בשולים בכתב ידו הרהוט, וישנו ברוב כ"י תימן. 13 דף ג א. ה ב. 14 דף י א.

שביארנו, ולא תוחלט הטלית לאחד מהם בלעד'ה השני אלא אם נצטרף אליו עד אחר. ומכללי הדינים שהנשבע ונוטל משהו בשבועתו לא ישבע על יותר ממה שיטול בשבועתו, ולפיכך זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ולא ישבע שהיא כולה שלו כיון שאינו נוטל אלא חציה⁸. ועל פי כל הדינים האלו תקיש ותדון.

[ב] השמיעך שרוכב ומנהיג¹⁰ שוים, ובתנאי שיניע רגליו על הבהמה להוליכה¹¹, ואם לא עשה כן אלא היה יושב עליה בלבד המנהיג קנה ולמנהיג היא. והשמיעך שאם הודו או באו עדים ואפילו אחר שפסקנו עליהם שבועה חולקין שלא בשבועה. וייראה¹² לי עוד שכוונתו בדבר זה שאם הודו שהיתה טלית זו של שניהם בשותפות או באו עדים על כך, ועכשיו טוען כל אחד מהם שכבר נעשת כולה שלו אם מפני שקנה החצי או במתנה, הרי אלו חולקין שלא בשבועה, ואחר כך יטען כל אחד מהם על חברו במה שירצה, לפי שעיקר שבועה זו כדי שלא יהא כל אחד הולך ותופס בטליתו של חברו¹³ ויטול שלא בשבועה, וכיון שהודו שהיתה של שניהם בבירור או שיש שם עדים על כך אין מקום לתקנה זו וחולקין בלא שבועה. וזו סברא שלא על פי הכללים.

[ג] אם אמר הרכב למהלך זכה לי בה, לא יוכל לומר אם לקחה אני זכיתי בה, אלא חברו הרכב קנה. אבל יכול הוא לומר אני זכיתי בה אם אמר לו תנה לי כמו שהזכיר¹⁴.

8 מן "ואף על פי" עד כאן בכ"א. מקצתו על המחקים ומקצתו מוסף בשולים, וקשה לברר מה היה במה"ק. 9 דף ה ב. 10 בכ"א, במשנה "מהלך" וכ"ה בנפוס ניאפולי ובעוד כמה כ"י. וכאן "מנהיג" וכבר העירותי פעמים רבות כי כאשר כתב רבינו את הפירוש